

SZÉKELY-UDVARHELY

UDVARHELYVÁRMEGYE JOGÜGYI, KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMIVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI LAPJA
AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRIEGYZŐK EGYLETE ÉS A GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelen hetenkint kétszer: vasárnap és oszöntörtökön. — ELŐFIZETÉSI ÁRAK
Egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Községek, papok,
gazdasági egyleti tagok és községi előljárók egész évre 8 K, tanítók, községi
és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják. — Egy példány 10 fillér.

FELELŐS SZERKESZTŐ: **BETEGH PÁL** LAPTULAJDONOS

FŐMUNKATÁRS: **FÜLEI SZ. LAJOS.**

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL: Kossuth Lajos utca 15. szám, [hova a
kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők. — Apróhirdetések szavankint
4 fillér-, vastagabb betűvel 8 fillérért, más hirdetések olcsó árszabás szerint
Nyílt-tér sora I K. — M. kir. postatakarékpénztári cheque-számla 10,489. sz.

Székelymentési akció.

IX.

Amint az előző cikkelyben láttuk, a méhészkedés igen alkalmas volna és lehetne az évi jövedelem fokozására. Ennek általános elterjesztése azonban a székely méhészeti kerület nélkül meg nem közelíthető. Minden embernek megvan a saját elfoglaltatása s nem követelhető, hogy mások oktatására a legjobb akarat mellett is, időben bár, áldozatot hozzon. Némelyek meg épen féltékenyek ismereteikre, nem szívesen közlik másokkal; vannak, kiket a csunya irigység is visszatart ettől. Így hát nem marad hátra egyéb, mint hogy az állam gondoskodjék a méhészeti ismeretek elterjesztéséről. Ennyit a székelység állami és nemzeti szempontból ugyan csak meg is érdemel.

De folytassuk az állami támogatás méltatását más irányban is.

A lóanyag javítására vonatkozó, már fönnebb érintett állami fölsegítést a hasznos intézkedések közé soroljuk. Ez természetes. Melyik lovasgazda ne ohajtaná, hogy szebb, mutatósabb, pénzesebb, értékesebb paripái legyenek?!

Csakhogy körültekintő tájékozódásnak, mély tanulmányozásnak, előre velő számításnak kellene minden ujitást megelőznie s nem egyszerre esni neki egy meglevő állapot eltüntetéséhez. Ezt javasolja a józan megfontolás, mert különben tévedések, hibák csuszhatnának be, melyek a meghozott áldozat értékét legalább részben esetleg kétségessé tehetik. A helyi ismeret, tapasztalat felhasználandó.

Midőn pl. az állami méneket katonai

gondozás s felügyelet mellett szétszították a székely községekbe, a szolgabírák, hivatalbeliek, előkelők ünnepies diszszel, dicsbeszédekkel fogadták az állam figyelmét. Csikmegyében s nevezetesen Gyergyó egyik községében, Ditróban, pedig a nép, az egyszerű polgárság, a szép állatok megjelenésének épen nem örvendezett. Sőt készek lettek volna a község pénztárával megfizetni az államnak a szállítási költségeket, hogy a méneket tőlük vissza szállítsák, mert így szólának: ezekkel a cifra ménlovakkal fogják segítségül tönkre tétetni a mi drága lovainkat. — Igazok volt.

Egy része a »hivatottak«-nak jót nevetett e kifakadáson, mások haragudtak, egyesek vastag tudatlanságot láttak e tiltakozásszerű felszólalásokban. Mult az idő. Uj lónemzedék állott elő. Egy alkalommal valami gazdag angol fordult meg a vidéken. Egy pár régi fajta székely lóra akadván, azonnal kifizette a mennyit kért érte a tulajdonosa. Megjegyezte: hát mit hoznak ide más lovat; a székely nem tudja mije van s nem tudja megbecsülni.

Elcsudálkozott, hogy miért nem szaporítják, miért nem tenyésztik e drága lóanyagot. Később a m. kir. állam pénzén előadásokat tartottak gazdasági szaktudósok, fölhivták a gazdákat erélyesen, lelkesen, hazafias páthosszal, hogy a mokány (békási, gyergyói) féle lófajt, ahol csak lehetséges még, tisztán igyekezzenek szaporítani, tenyésztetni. Nincs ennél jobb faj hegyes vidékre. És ujra hozzá fogtak a tenyésztéshez, de már nagyon kevés maradt volt. —

Ime tehát az állam áldozatot hozott, hogy egy lófaj nemesíttessék — az az ki-

pusztíttassék, azután költött arra, hogy ama fajta első sorban tenyésztessék. Ez vesztigetés. A magyarázat hozzá a következő:

A havasos vidékeken, nevezetesen Csikban, Gyergyóban, Udvarhelyvármegye havasalji községeiben talán még a tatárdombi (1658.) lovastatórok leverése óta egy lófaj volt meghonosodva, kis fejű, hatalmas szügygyel, erős lábakkal, leomló hosszukás hajzattal és ilyen sörénnyel s gömbölyű testével igen szépnek tünt föl. E lovak jórészt középtermetűek voltak. — Mind megannyi sárkány, pezsgő, gyors vérű, kitartó. Akár hetekig járhatott szekereskedni a székely, nem volt baj. A kádvastagságu tutajfa óriásokat a meredek hágókön könnyű szerrel hordották vele. A fiatalok, pihenők, a hosszú tél nagy részét a szabadban töltötték, míg a hó elnem fedte a földet, legelésztek. Edzett, szívós állatfaj vala. Kevéssel megelégedő. A keheesség rendszeresen csikó korában járta meg észrevétel nélkül, később nem volt e miatt veszedelme. Hü segítő társa volt a székelynek az élet küzdelmeiben. És ez a faj nagy részben eltűnt.

Az uj, »nemesített« fajnak nagyobb a feje, magasabb a szügye s keskeny lábai gyengék, hegyoldalokon vagy nagy utazásban már nem bír annyira. Többnyire hamar istállóra kell fogni, hanem megfagy; jobb takarmány kell számára, gyengébb, kényesebb, mint a régi, a betegség is inkább járja. Tehát visszaesés történt a székelység kárára. Ezért mondják, hogy az állami segítség alkalmazása fölött tartunk szemlét nemes szándékkal, mert aki a vízben ül, az érzi mégis legjobban, hogy milyen hideg, vagy milyen meleg a víz.

(Gyergyóditró.)

Józsa Sándor.

A „SZÉKELY-UDVARHELY“ TÁRCÁJA.

Hozzá.

Ha elhagytál engem,
Mért üldözöl mégis?
Tán, ha nem látnálak,
Felednélek én is . . .

Elváltott az utunk,
Egymást miért lássuk?
S a mult szép virágos
Emlékeit bántuk?

Oh, miért jöttél el,
Ujra miért látlak?
Feledni akarlak —
S szeretlek, imádlak . . .

Elmém mindazt modja:
Ne lássalak többé!
De szívem dobogja:
Szeretlek — örökké!

Kutny Irma.

Állatvédelem a nevelés szolgálatában.

Irta. Fülel Sz. Lajos.

A „Székely-Udvarhely“ eredeti tárcája.

II. Az iskola.

Az iskola egyik legfőbb feladata, hogy a családi nevelésnek segítségére legyen és benne a gyermek megtalálja mindazt a jót és szépet, amit a gyermek szülőinek körében látott. Ez áll az állatvédelemre is. Sőt a tanítónak meg kell ragadni az állatvédelmet, mint egyik alkalmas nevelési eszközt. Mert a tanító egyszersmind nevelő is, ki a gyermek szívét művelni van hivatva. Azért az iskolai olvasókönyvekben igen helyesen vannak felvéve az állatvilág hasznát feltüntető olvasmányok, melyekkel az állatokról nemcsak ismertetést nyújtunk, hanem azoknak becsülését, gondozását is a gyermekek szívébe oltjuk. Ezeket a szempontokat kell szem előtt tartanunk a fali táblákon feltüntetett állatok szemléltetésénél is. Gyönyörű és hálás tér nyílik itt a gyermek szívéhez beszélni. Mikor a tanító például a fecsképár szorgalmas házépítéséről, kicsinyeinek gondos ápolásáról; a méhek munkásságáról, a hangyák szorgalmáról beszél s a gyermek figyelmét az állatok kedves családi életére irányozza, melynek öröme, fájdalma, gondja velünk közös: az állatvédelmi eszmével oly erkölcsi és esztetikai érzésnek veti meg alapját, mely a gyermeknek ki-

számíthatatlan áldást nyújt egész életére nézve.

Ezért Aesopus a gyermekvilág legrégebbi klaszszikusa. Hatásának egyik titka — mint Felméri Lajos mondja — az, hogy az állatországot szerepelteti. Valóban „az állatország a maga kérészetlen, egyszerű mivoltában, társas életük egyszerűsége, háztartásuk (méhek, hangyák) meglepő volta, műöszönük bámulatos nyilvánulatai: mind igen alkalmasok arra, hogy az állatokat mesékben az emberek jó és rossz vonásaival felruházzuk s velük a gyermek képzeletét, itéletét, okoskodását, szellemi és erkölcsi érzületét gyakoroljuk. A tanúság husává és vérévé válik.“

Ezért tartom én nagyfontosságú tényezőnek a nevelésben azt, mikor a költők állatvédelmi kis versekkel, az írók tanulságos mesékkal, a festők bájos zsánerképekkel nemcsak gyönyörködtetni, de nevelni is sietnek az apróságokat. Az efféle olvasmányok, képek idomitják a gyermekek észjárását, javítják, finomítják izlését.

Tisztelettel és hálával emlékezem meg itt a közoktatásügyi és földmívelési kormányról, valamint a székes főváros tanácsáról, hogy az állatvédelem nevelői hatását s az életre kiható fontosságát elismerve, annak az adott viszonyok szerinti kultiválását iskoláikban elrendelték s ezáltal nemcsak erkölcsi, de nagy közgazdasági érdeknek is tiszteletreméltó szolgálatot tesznek.

(Vége köv.)

A hét története.

Váratlan események a politikai válság dol-
gában e héten nem állottak be. A válság még
huzamos ideig el fog húzódni, a min mitse vál-
toztat, hogy a képviselőház időközben ülésezik és
ez idő szerint a feliratot tárgyalja.

Velenczében a magyar-osztrák és az olasz
külügyminiszterek találkoztak, hogy barátságos
tanácskozás útján elsimítsák a két monarchia
közti főforgó ellentéteket. Ugy hiszik, hogy ez
teljesen sikerült és a két állam közti barátság e
találkozás révén ismét megszilárdult.

Keletáziában háboru van, ezt tudja az
egész világ. De a mi az utolsó időben hír érkezik
onnan, abból bizony nem igen lehet kielégíteni
az olvasó kíváncsiságát, ha csak be nem éri azok-
kal a tudósításokkal, melyek holmi diplomáciai
bonyodalmakról szólnak. Ez a háboru azonban
arra a tapasztalatra tanított, hogy a hosszabb
csend mindig nagy, véres mérszálások bevezeté-
sét szokta jelenteni. Ezuttal a nagy összeütközés
színhelye a tenger lesz.

Ugy látszik, hogy magában Oroszországban
sokkal harciasabb a hangulat, mint a távol Ke-
leten. Erre vall az is, hogy a héten olyan iszo-
nyatos vérengzés folyt Moszkvában, mely alig
maradt mögötte a híres pétervári vérfürdőnek.
A katonaság minden közvetlen ok nélkül lövöldö-
zött a tömegre, összekaszabolt mindenkit, ki keze
ügyébe került. Mennyi volt e kegyetlenségek ál-
dozata, biztosan nem lehet tudni, mert a hivata-
los jelentés csak száz halotról számol be, de ennél
bizonyára sokkal több a halottak száma, egészen
eltekintve a számos sebesültől.

Hogy vérengzés nemesak háboruban, forra-
dalomban fordul elő, annak bizonyosságát egy Bras-
sóban állomásozó közös tiszt, Klöhler Gyula tü-
zérőhadnagy adta, a ki poharakat vagdosott egy
polgári társaság felé, s a mikor az egyik polgár,
Hornung Gyula magázó ez ellen tiltakozott,
kardot rántott és Hornung fejére csapott, ki su-
lyosan megsebesülve összeesett. A városban az
eset miatt nagy a felháborodás.

Egy uri asszonyt azzal vádolnak, hogy meg-
gyilkolta a férjét. Van már két hónapja, hogy
Zágoni Mózes postatisztet halva találták lakásán.
Azt hitték, hogy öngyilkos lett. Most névtelen le-
vel érkezett a rendőrséghez, mely azt állítja, hogy
Zágonit felesége gyilkolta meg. Minthogy még
egyéb gyanúok is merültek fel, vizsgálati fog-
ságba helyezték az asszonyt, aki erősen tagadja,
hogy bűnös. A megindított vizsgálat van hivatva
kideríteni, mi igaz a vádból.

A véres tettekre való hajlam már fiatal
gyermekre is átragad. — A héten Pécsen egy
Stern Walter nevű VIII. oszt. gimnáziumi tanuló,
az érettségítől való félelmében föbe lötte magát,
egy másik gimnáziumi tanuló pedig, Dudás Emil,
ki a zentai gimnázium hetedik osztályába járt, a
tanteremben agyonlötötte egyik társát, Katona Imrét,
egy özvegyasszony gyermekét. A gyilkos fiút le-
tartóztatták.

Nagy cigányháboru folyt hétfőn hajnalban
Gulács községben. Szikszai Lajos gulácsi cigány-
primás bandája rontott neki a Tarparól hozott
muzsikuskoknak, mert Gulácson játszottak. A ve-
rekedő cigányok késelték egymást, s már kettő
közülök meghalt, négy pedig súlyosan megsebe-
sült, a mikor a községi bíró azzal állította végre
helyre a rendet, hogy tűzifeskendővel vizsuga-
rakat löveltetett a verekedőkre. A hideg víz le-
hűtötte a heves cigányok harci kedvét, mire aztán
a csinos kompánia ép kézláb maradt tagjait szé-
pen bevezették — a dutyiba.

Udvarhelyvármegye szabályrendelete a terü- letén levő fürdők és gyógyhelyekről.

(Vége)

32. §. A fürdőorvosok működésük tekintetében a vármegyei főorvos ellenőrzése alatt állanak, kinek figyelmeztetéseit figyelembe venni tartoznak.

A vármegyei főorvos a gyógyhelyen letelepedett összes orvosokat évadonként legalább egyszer, de szükséghez képest többször is tanácskozás végett összehívhatja, illetve összehívni tartozik.

A tanácskozás tárgyát mindazon észleletek, panaszok és óhajok képezik, melyek a fürdőző közönség egészségügyi szempontjából felmerülnek

A tanácskozás eredményét a főorvos a vár megye alispánjának bejelenti, aki a netán szükséges intézkedéseket megtenni tartozik.

33. §. A fürdőtulajdonos (bérő) köteles vagy személyesen vinni a fürdő igazgatását, vagy pedig maga helyett állandó helyettes (igazgató) alkalmazni, aki őt a közönséggel szemben képviselje, állandóan a fürdőtelepen legyen, hivatalos órái legyenek, melyek alatt a közönség rendelkezésére álljon.

A fürdőtulajdonos (bérő) tartozik gondoskodni arról, hogy kellő számban kocsi legyenek, melyek meghatározott díjért a vasúti állomáshoz vagy a legközelebbi gyógyszerészhez való menésre a vendégek rendelkezésére álljanak.

Tartozik továbbá ott, a hol a fürdő a községtől távol van, küldönczről, továbbá a kirándulási helyekhez vezetőkről gondoskodni.

A fürdőtulajdonos (bérő) tartozik kellő számú fürdő helyiségről (kabin) és azok kellő felszereléséről gondoskodni és azokat állandóan jó karban tartani.

34. §. Minden háztulajdonos a telkét a legközelebbi köz- illetve sétauttal összekötő utnak, a fürdőtulajdonos (bérő) minden más sétautnak fenntartásáról és pedig kavicsoltatásáról, öntöztetéséről és az utakról a sár lehozásáról gondoskodni tartozik.

35. §. Minthogy a források és fürdők, orvosi rendelet nélküli használata gyakran az egészségre káros következményekkel jár, minden fürdővendégnek igen ajánlatos, hogy a fürdőket és gyógymódot csakis orvosi tanács s rendelet szerint használja.

Csupán tisztasági fürdők használata ezen megszorítás alá nem esik.

36. §. A fürdőtulajdonosa gondoskodni tartozik arról, hogy a fürdőre es gyógycélokra szánt víz eredeti tisztaságában használtassék fel.

Evégből köteles a medenczék fű, ágak, falevelek s egyéb a viztükrön összegyűlendő piszoktól (békanyál) állandóan és gondosan tisztítani, továbbá a gyógyforrások környékét a legtisztábban tartani, a kutakat befedni és idegen anyag hozzájutásától megóvni. Köteles továbbá a fürdőhelyiségeket a legnagyobb tisztaságban tartani.

Végül gondoskodni tartozik arról is, mikép a fürdőben mindig kellő mennyiségű és minőségű ivóvíz legyen

37. §. A medenczék vizét szolgáltató forrásnak vízbősége hatóságos orvos közbenjöttével pontosan megállapítván, a medenczék vize a hatóságos orvos által megállapított időben lecsapolandó.

38. §. A mennyiben a fürdőbiztos és a fürdőorvos, idény közben azt találnák, hogy a köztisztasági szabályok nem tartatnak be, jelentés tennő az elsőfoku egészségügyi hatóságnak, amely a fürdők használatát a hiányok helyrehozatalaig megtilthatja.

39. §. A fürdő tulajdonosa egy fürdői jegy-
rem felállításáról és abban az egész évadra ele-
gendő jegykészletről gondoskodni tartozik.

40. §. A fürdőtulajdonos (bérő) köteles a fertőző betegek részére az 1899. évi 28821. szám alatt kiadott belügyminiszteri rendeletben foglalt követelményeknek megfelelő két szobát készen tartani és ápoló lakásról is gondoskodni.

41. §. Mindennemű fürdés egyedül a fürdőtulajdonostól, illetve ennek közegeitől váltott fürdőjegy alapján történhetik és a fürdők csakis ezen fürdőjegy előmutatása után használhatók.

42. §. A fürdőjegyek alakját és tartalmát a fürdőtulajdonos határozza meg.

Általában az egyes személy fürdésének időtartama, a levetkőzést és öltözködést is beleszámítva, legfeljebb egy óra hosszáig terjedhet. Ettől való eltérés csak a fürdőorvosnak esetről-esetre kiadott rendeletére történhetik.

43. §. Kádfürdőben minden vendégnek joga van a részére rendelt fürdő készítésénél jelen lenni, a víz hőfokát az ottan e célra alkalmazott hőmérő segítségével ellenőrizni.

A társas fürdőben ugyanezen célra uszó vagy könnyen hozzáférhető hőmérők alkalmazandók. Minden kádfürdőben a kád felett vagy mellett a kádban ülő által könnyen elérhető s mindig jól működő jelzőkészülék (csengő) alkalmazandó.

44. §. A társas fürdőket igénybevevők kötelesek illedelmes fürdőruhákban megjelenni és a fürdőtársakkal szemben minden az illem szabályaival meg nem egyező cselekményektől tartózkodni. Társas fürdőben, medenczében uszni, zajosan társalogni nem szabad. Ugyszintén undorító küteggel vagy ragályos bajban szenvedőknek a társas fürdő használatát tilos.

Erre a fürdőbiztos és fürdőorvos felügyelni tartozik.

45. §. A fürdő tulajdonosa a fürdővendégek kényelmére és szolgálására kellő számú szolgálókész, rendesen díjazott cseléd-személyzetről gondoskodni köteles, melynek tagjai azonban feddhetetlen életű és tiszta erkölcsű egyének legyenek.

Ennek ellenőrzése a fürdőbiztos hatáskörébe vág. Hogy a fürdőbiztos feladatának megfelelően, tartozik a tulajdonos a szolgálók és cselédek

nevét lajstromba vezetés végett a biztosnak bejelenti.

46. §. Teljesen vagyontalan betegeknek, kik vagyontalanságukat okmányilag igazolják, lehetőleg ingyen gyógyfürdő engedélyezendő.

V. Fejezet.

Büntető határozatok.

47. §. Az ezen szabályrendelet 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 22, 23, 24, 25, 26, 28, 29, 36, 44 §-aiban foglalt rendőri tilalmaknak vagy rendelkezéseknek megszegése kihágást képez és a mennyiben nem törvény vagy miniszteri rendelet alapján büntetendő, jelen szabályrendelet alapján 100 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetetik.

VI. Fejezet.

Végrehajtási és záró határozatok.

48. §. Jelen szabályrendelet a járási főszolgabírónak és az illető községi hatóságnak különbeni törvényes jogait és köteleseit nem érinti.

49. §. A jelen szabályrendelet keretén belül a járási főszolgabíró és a fürdőbiztos által tett intézkedések kézbesítésüktől vagy közzétételüktől számított 15 nap alatt az alispánhoz, onnan pedig a közig. bizottsághoz felelbezhetőek.

50. §. Az ezen szabályrendeletben büntetendőnek minősített összes cselekmények és mulasztások, mint rendőri kihágások az 1879. évi XL. t. cikkben és a közigazgatási hatósághoz utalt kihágási esetekben követendő eljárást szabályozó 38547—80. számú belügyminiszteri rendeletben előírt szabályok betartásával bírálандók el.

51. §. A jelen szabályrendelet alapján büntetendő kihágások tárgyában első fokon a fürdőbiztos, másodfokon az alispán és harmadfokon a m. kir. belügyminiszter bíraskodik.

Egyházi élet.

Meghívó. Az udvarhelyköri „Dávid Ferencz-Egyet folyó évi május hó 25-én (csütörtökön) Lokodban közgyűlést tart. Tárgysorozat: 1. Istentisztelet, tartja Ajtai János almási lelkész. — 2. Elnöki megnyitó. 3. Felolvasást tart Péter Sándor várdotfalvi lelkész. 4. Szavai Vári Elek keményfalvi tanító. 5. Felolvasást tart Ürmösi Károly jánosfalvi lelkész. 6. Elnöki bezáró. Szünet után az iskolában: 1. Jegyzőkönyv olvasás. 2. Pénztárnoki jelentés. 3. Könyvtárróli jelentés. 4. Tisztújítás. 5. Jövő gyűlés helyének meghatározása. 6. Indítványok, jelentések. Tudnivalók: a) A gyűlés d. e. 9 órakor kezdődik. b) Az Istentisztelet alatt és a többi tárgysorozati darabok között egyházi és műenekek lesznek. c) A mérsékelt áru közében résztvenni szándékozók, sziveskedjenek erről lokodi lelkész afiát a hó 20-ig értesíteni. d) A persely a kegyes adományok elfogadására lesz kitéve.

Tan- és nevelésügy.

Pályázati hirdetés. A V. K. M. 33473—1906. számú rendelete alapján. A székelykeresztúri m. kir. állami tanítóképző-intézet I-ső osztályába az 1905—1906. iskolai évre felveszünk oly éptestű, épszervezetű, egészséges ifjakat, akik 14-ik életévüket betöltötték, de 18 évesnél nem idősebbek és a gymnasium, vagy a reáliskola, vagy a polgári iskola legalább 4. alsó osztályát, vagy a felső népiskolát jó sikerrel elvégezték, vagy a jelen év június hó végéig elvégzik.

A felveendő 30 ifju közül 18 bentlakás, reggeli ebéd és vacsora, 2 bentlakás, ebéd és vacsora, 2 ingyen ebéd, 2 évi 120—120 K, végül 1 évi 100 K ösztöndíj kedvezményében fog részesülni. A kedvezmények a középiskola vagy polgári iskola IV. osztályát végzett kitűnő és jól s előmenetelű növendékeknek fognak adományoztatni. A bentlakók ingyen lakást, fűtést, világítást és mosatást élveznek. Ingyen gyógykezelésben minden rendes tanuló részesül.

A felvételért sajátkezűleg irt és 1 koronás bélyeggel ellátott folyamódások tanítóképző-intézetünk igazgató-tanácsához címezve jelen év május 31-éig alulírotthoz küldendőek be.

A folyamódás a következő és szabály szerint felbélyegzett okmányokkal szerelendő fel: 1. Iskolai bizonyítvány az 1903—1904. iskolai évről s igazgatói igazolvány (félévi értesítő) arról, hogy az illető a jelen 1904—1905. iskolai évben mely osztálynak a tagja s milyen magaviselettel és előmenetellel tanul? A jelen tanévi végbizonyítvány július 1-éig az igazgatósághoz utólagosan beküldendő. 2. Születési bizonyítvány. 3. Tiszti orvosi bizonyítvány arról, hogy a folyamódó semmi olyan testi fogyatkozásban, fejletlenségben vagy eltorzulásban nem szenved, amelyek a tanítással járó nehéz foglalkozásban akadályoz-

nák vagy pedig a serdülő gyermekek illetlen gyonyolódását önként kihívják. A tisztí orvosi bizonyítványnak részletesen kell továbbá tanuskodnia arról, hogy a folyamodó növendék teljesen egészséges, ép szervezettel bír s hogy különösen látási, hallási és beszélő organuma hibátlan. A felvett növendéket a beiratkozás alkalmával az intézeti orvos is megvizsgálja. 4. Ujraoltási bizonyítvány. 5. Hiteles községi vagy szegénységi bizonyítvány, a szülők társadalmi állásának felemelítésével, azoknak vagyoni állapotáról, kimutatva ebben részletesen, hogy a szülők ingatlan birtokuk, üzletük, iparuk vagy hivataluk után s netalán egyéb forrásokból mily összegű évi jövedelemre számíthatnak, vagy esetleg a növendék nem bír-e magánvagyonnal s ha igen, annak jövedelme hová fordítatik? 6. Hiteles családi kimutató (lelkészi hivatal vagy községi előjáráságtól), melyben kimutatandó a családtagok száma névszerint, azoknak egyenkint az életkora s az, hogy közülük hány van a család fő közvetlen gondozása alatt és hány van távol a szülői háztól s a távollevő mily mértékű neveltetési költséggel terheli meg a családfentartót.

A II., III. és IV. osztályba csak azok vétetnek fel, akik a megelőző évfolyamot intézetünkben mint rendes tanulók sikeresen elvégezték.

Minden felvett ifju köteles lesz magával hozni 1—1 rendbeli tisztességes nyári és téli ruhát, 6 pár változót, 3 hálóinget, 12 zsebkendőt, 6 törülköző kendőt, 6 pár kapát vagy harisnyát, 1 párnát, 2 párnahéjat, 2 alsó lepedőt, 1 szalmaszakót, 1 paplant, 2 paplanlepedőt és 1 ágysterítőt, továbbá 1 mosdótálat és 1 poharat, végül 2 pár cipőt, fésűt, hajkefét, fogkefét, ruhakefét és háromféle cipőkefét. Minden fehérneműre a tulajdonos neve jegyző-tintával irandó fel. A bentlakók számára ágyról, asztalról és székről gondoskodva van.

Minden folyamodó mellékeljen a kérvényéhez egy helyesen megcímezett levélborítékot is, hogy a nagy szünidőben a felvételi értesítést, esetleg az okmányait biztosan megkaphassa. A felvételtől szóló értesítést minden folyamodó a miniszteri döntés leérkezése után azonnal fogja megkapni (legkésőbb augusztus 20-ig).

Székelykeresztúr, 1905. évi április hó 28-án.

UJVÁRI MIHÁLY,
áll. tanítóképző-intézeti igazg.

Különfélék.

Az ivás a forró évszakban.

Az a nézet, miképp veszélyes izzadás közben inni, oly általánosan bevette magát, hogy a katonai menetelő csapatoknak megtiltják az utközben található kutakból vagy forrásokból való ivást. A boncolásokból, melyeket a menet közben elhunyt katonákon végeztek, több orvos állítása szerint kitűnt, hogy az áldozatul esett katonák vére kevesebb folyékony alkatrészeket tartalmazott. Bár ez a megfigyelés még további bizonyításra szorul, mégis valószínű, hogy viznek a szervezetbe való bevezetése mulhatatlanul szükséges.

A vizivástól feltétlen tartózkodásra utaló szigorú parancs abban lelheti magyarázatát, hogy a test forró hőmérséklete közben ivott hideg víz könnyen okozhat tüdő- vagy mellhártya-lobot, mint azt hideg italoknak mértéktelen élvezete után néha megfigyelhetjük. Itt azonban, úgy látszik, tévedés forog fenn, mely a gyakorlatban gyakran vezet félreértésekhez.

Arra a kérdésre: mily hatást gyakorol a hideg víz mértékletes élvezése? következőképpen válaszolhatunk. A vér a testrészekből, a test belsőjéből kifelé tördül, ezáltal a felbőr fölhevül és sok izzadmányt bocsát ki a testből. Ebben rejlik a veszély. Ha ugyanis ilyen állapotban léghuzamnak tesszük ki magunkat és nem mozgunk, s így elősegítjük a test lehülését, úgy a legveszélyesebb betegségek csirait fogadhatjuk be, ha megtartjuk azonban testünk előbbi hőmérsékletét az által, hogy folytatjuk a mozgást, úgy alig tehetjük ki magunkat veszélynek.

Más alakot ölt azonban a dolog, ha felhevült testtel ismételtén iszunk hideg italt. Legtöbb esetben a mértéktelen italélvezet erőinknek hiábavaló elfecsérléséhez vezet.

Tudjuk, hogy erő és hőség rokon fogalmak. Minden hideg korttyal kihajtjuk testünkben a hőséget, vagyis az erőt s általános tapasztalat szerint az az utas, a ki nagy hőségben többször iszik hideg vizet, lábaiban csakhamar tulságos gyengeséget érez és abban a mértékben elgyengül, amint inni és ismét inni akar. Ily módon aztán a test elveszti ellentállási képességét a betegségek ellen. A katonaságnál a „vizivókat“ hamar felismerik. Csak nagynehezen képesek a

csapatokat követni, a meneteléseknél elmaradnak és végül benépesítik a kórházakat.

A jó gyalogos menetközben inkább szenved, semhogy innék. Így megőrzi erejét és eléri kitűzött célját. Általános szabályul szolgálhat, hogy a szomjuság az ivás által csak fokoztatik, mert az erővesztés ily módon folyton gyarapodik.

Várjunk tehát gyalogláskor az ivással, míg a test rendes hőmérsékletét visszanyerte; azután is csak lassan, kortyonként igyunk. Ha a forróság már-már elviselhetlenné válnék, úgy együnk egy-két savanyu czukorkát, ezek elősegítik a nyálka-képződést, minek következtében megszabadulunk a kellemetlen szárazságtól.

— **Az agyagfalvi székely emlék** javára lapunk szerkesztőségéhez Jakab József muzsnai áll. isk. igazgatótól 5 K érkezett, mint az ottani iskolás gyermekek adománya, melyet a folyó hó 2-án Ramocsára történt iskolai kirándulás alkalmával gyűjtött össze a hazafias igazgató. A szíves adományt rendeltetési helyére juttatjuk s a muzsnai iskolás fiuk- és leányoknak elismerésünket küldjük.

— **Választó jogosultak figyelmébe.** Székelyudvarhely rendezett tanácsu város országgyűlési képviselővlasztó jogosultjainak jelen évben összeírt névjegyzéke a központi választmány által vizsgálat alá vétetett és beható megvizsgálás után az 1906-ik évre az ideiglenes névjegyzék megállapított. A névjegyzék eredeti példánya, valamint az összeíró küldöttség által kihagyott választók névjegyzékének eredeti példánya Székelyudvarhely városban, mint a központi választmány székhelyén, annak hirdető tábláján május hó 5-ik napján kitétetett. Erről az érdekelteket azon megjegyzéssel értesítjük, hogy az 1899. évi XV. t.-c. 146. és 147. §-ai értelmében: a) a névjegyzék ellen saját személyét illetőleg bárki felszólalhat. Ezenkívül mindenkinek jogában áll azon választókerületben, melybe tartozik, bármely jogtalan felvétel, vagy kihagyás miatt a névjegyzék ellen felszólalni b) A törvény 146., 147. és 151. §-ai szerint a felszólalások május hó 5-től 15-ik napjáig adhatók be. c) A felszólalásokat mindenki megtekintheti s a ki a 147. § szerint felszólalni jogosítva van, azokra május hó 16-tól 26. napjáig bezárólag írásban észrevételeket nyujthat be. d) A felszólalásokról, valamint az észrevételekről, az illetők kívánságára térni vevények adhatnak. e) A felszólalások és az azokra tett észrevételek Székelyudvarhely r. t. város központi választmányához intézendők és a szükséges okmányokkal felszerelve, a város tanácsánál nyujtandók be. f) A város tanácsa köteles a felszólalásokat és észrevételeket külön sorrendben beiktatni s a záros határidő leteltével, az iktatókönyvvel együtt a központi választmánynak azonnal megküldeni, vagy azt, hogy felszólalás nem adatott be, jelenteni. g) A város tanácsa köteles ezen hirdetőment a város területén szokásos módon közhírré tenni. Székelyudvarhelyt a város központi választmányának 1905. évi április hó 27-én megtartott üléséből. Demeter Dénes, központi v. enök. Gálffy Endre, központi v. jegyző.

— **Halálozás.** Pál Albert budapesti I ker. Attila utcai közs. isk. tanító, a székelyudvarhelyi ev. ref. egyháznak egykor közszeretben álló kántor tanítója f. hó 3-án meghalt 43 éves korában Budapesten. Halála körünkben is mély részvétet keltett.

— **Gőzfürdő városunkban.** Fábrián József derék polgártársunk a Báro Orbán Balázs utcai telken minden tekintetben diszes földszinti házat építtetett, amely nemesak az ujonan rendezendő utcának, hanem modern kivitelénél fogva városunknak is diszére válik Több oldalról felmerült az a téves hiedelem, hogy ott lesz a gőzfürdő. Ezzel szemben kijelentjük, hogy a gőzfürdő a Bethlen-utcában levő fűrészgár melletti telken épül föl. Azonban a tulajdonos több új fűrészfűrésze miatt, a gőzfürdő alig ha elkészül augusztus közepe előtt. Pedig igazán kár minden pillanat elmulasztása, mert intelligens közönségünk valóban nélkülöz egy modern gőzfürdőt, amilyent Fábrián polgártársunk tervbe vett.

— **A miniszteri kirendeltség és a Székely-Társaságok.** A Székely Szövetség mozgalmából kifolyólag Dr Koós Mihály kirendeltségi vezető kijelentette, hogy ezután a Székely-Társaságokkal állandó összeköttetést szívesen tart fön, mert azok, mint az egyes vidékek különböző viszonyai-

nak legjobb ismerői, sokszor szolgálhatnak a kirendeltségnek tanácsokkal és a helyi körülményeknek megfelelő javaslatokkal Együttal felszólítja a Társaságokat, hogy időnként megfelelő előterjesztéseket küldjenek be hozzá Marosvásárhelyre. A kirendeltség vezetőségén tehát nem mulik semmi jóindulat, hogy segítő kezét följájlja. Csupán az egyes Székely-Társaságok aluszékonysága lehet oka, ha elhanyagolják és nem teljesítik tisztükből kifolyó hazafias kötelességüket s ezután is csak papiroson létezik a társasági szervezet. A szabad ermészet ébredésével vaj' lesz-e föltámadás, — avagy ezután is tovább szendergünk puha pártáinkon!?

— **Törvényhatósági tagválasztás.** Városunkban a törvényhatósági bizotts. tagválasztás e hó 8-ikára van kitűzve s d. e. 9 órakor veszi kezdetét és d. u. 4 óráig tart. A választáson az országgyűlési képviselőválasztásra jogosult polgárok vehetnek részt és a szavazatokat a városház tanácstermében veszi át Sándor Mózes kir. tanácsos, választási elnök.

— **A hova pénzt nem kell küldeni.** Nekünk magyaroknak a leggyengébb oldalunk a mindenkori fizetség. De viszont úgy vagyunk megszokva, hogy minden hivatalhoz pénzt kell fizetni Ez alól azonban kivételt képeznek a m. kir. állami erdőhivatalok és járási erdőgondnokságok, ahol az 1898. XIX. t.-c. 11. §-a szerint pénzt kezelni nem lehet. Ennek ellenére mégis megtörténik, hogy nemcsak egyes erdőbirtokosok, hanem közigazgatási hatóságok is az illető hivatalokat pénzek átvételére kérik fel, sőt ha azok a pénzt nem fogadják el, még kötelességmulasztással is megvádolják. A földmívelésügyi miniszter most ismételtén kijelenti, hogy az állami kezeléssel megbízott erdőtisztéknek a hozzájuk beérkező, vagy lefizetett bármi célu és rendeltetésü pénzüsszegeket és pénzürtékeket kötelességszerűen vissza kell utasítaniok.

— **Az E. M. K. E.** ez évi közgyűlését június hó 12-én (pünköst másodnapján) Erzsébetvárosban fogja megtartani. Vármegyénk hazafias közönségét felhívjuk, hogy a közelünkben levő közgyűlésen minél tömegesebben résztvenni sziveskedjék.

— **A községi és körjegyző urak figyelmébe** ajánlja lapunk kiadóhivatala (Betegh Pál és Társai könyvnyomdai intézete), hogy a vármegye alispánjának 3071—905. alisp. sz. körrendeletének melékletét képező kimutatás mintájából a szükséges mennyiségű nyomtatvány raktáron van és Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 15. sz. a. bármikor beszerezhető.

— **Köszönetnyilvánítás.** Néhai Dáné Mózes alsósófalvi ref. pap, 48-as honvéd, ki több évi várfogságot szenvedett hazaszeretetéért „Józsefstadti várfogsága alatt varrogatással is foglalkozott. Egy általa varrott emléktárgyat őrzött özvegye Nagy Katalin tiszteletes asszony, melyen a következő kivarrás van: „D. M. Józsefvár 1854“. Ezen hazafias kötelességre emlékeztető beces tárgyat ajándékozta nevezett tiszteletes asszony a megyei muzeumnak. Fogadja a muz. egylet nevében hála köszönetemet. Molnár Károly muz. igazgató.

— **Zágoni Mózes** egei születésü, budapesti postafőtisztet, márczius 3-án éjjel — állítólag — felesége Zigler Gizella revolverrel meglötte. A gyilkosság gyanuja nélkül eltemetett postafőtisztet holttestét e hó 5-én exhumálták és felboncolták. Féliz órakor kezdődött a szomorú aktus. Felásták a sirt s a koporsót bevitték a halottas házba. A penészedő, véres holttestet kitétték a boncolóasztalra, amelyet a hatósági kiküldötteken kívül orvosnövendékek állottak körül. A boncolóasztalnál Monninger Vilmos dr. ellenőrző orvos esküt tett arra, hogy tisztségét legjobb tudása és meggyőződése szerint fogja betölteni. Azután átadták hivatalosan a holttestet Minnich Károly dr. törvényszéki orvosnak, aki a boncolást végezte. Megállapították, hogy a halált okozó golyó balról jobbra haladt az ötödik bordán keresztül és a test hátsó részében megakadt. Innen később a belekbe jutott, ahol vérben uszált. Megállapították azt is, hogy Zágoni Mózes egészséges ember volt. A jobb és balkezén karcolások vannak s ezekből arra lehet következtetni, hogy ellenszögült és dulakodott megöletése előtt. A gyilkosságra bizonyíték az is, hogy jobbkezén nem találtak füstcsapadékot, ami szintén kizárja az öngyilkosság esetét. A holttest beleit és vérét edényekbe tették. Az orvosok vegyi vizsgálat alá

veszik, s néhány nap mulva készítik el írásban véleményüket.

— **A városi birtokosság legelőjére** a csorda f. hó 10-én reggel 8 órakor a baromvásár téről fog, állatorvosi megvizsgálás után kihajtani. A marha-tulajdonosok felhívják, hogy jogosítványukat addig az elnökségnél tisztázni és jogukat a pénztárnál megváltani sziveskedjenek. Székelyudvarhely, 1905. május 5. Hlatky Miklós, birt. eln.

— **Sétátér területén** és a jégpálya körül ültetett előfák, ültetvények rongálása, valamint a komló-indák szakgatása 200 koronáig terjedhető és elzárásra átváltoztatható büntetés terhe alatt tilos. (1751—905 kig. sz. polgármesteri hirdetés.)

— **Versenydíjnyújtás.** A héjjasfalva—csikgyimesi állami közút 30—31. és 46—47. km. szakaszán levő 76. és 119. sz. műtárgyak helyreállítására 1894 K 4 f. illetve 735 K 25 f. vagyis összesen 2624 K 29 f. előirányzott összeggel f. hó 23-án d. e. 10 órakor a székelyudvarhelyi m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében zárt ajánlati versenytárgyalás lesz. Az ajánlatok elküldnitve teendők. Bónatpénz 5 százalék.

— **A sertésvész** Bögöz községben szörványosan fellépett s a községi zárlatot a hatóság elrendelte.

— **A villamos világítás ügye** a legutóbbi meggyűlés óta semmit sem haladt előre. — Mi annak idején állást foglaltunk az ellen, hogy a szerződés versenytárgyalás mellőzésével kötéssék meg a Ganz-gyárral. — Nem azért tettük ezt, mintha a Ganz-gyár iránt nem lett volna meg a bizalmunk, hanem csupán azért, mivel nem tartottuk helyénvalónak, hogy ily nagy beruházást igénylő közmunka a verseny kizárásával adassék ki vállalkozónak. Igen örvendünk, hogy a vármegye közönsége a mi álláspontunkat magáévá tette, de semmi esetre sem helyeselhetjük azt, hogy a villamos világítás ügye levétessék a napirendről, vagy hogy ennek a kérdésnek a megoldása elodáztassék. A villamos telepre ugy azoknak, a kik világítás céljaira, mint pedig azoknak is, a kik motorikus célokra kívánnák az áramot igénybe venni, egyaránt sürgős szüksége van. S minthogy számos más város példája mutatja, hogy ezt a kérdést meg lehet oldani, a nélkül, hogy a közönségnek adóterhei emeltetnének, sőt a megoldásnak oly módozata is bizton remélhető, hogy ebből a vállalkozásból a városra nézve tetemes tiszta haszon is háramlik, mindent meg kell tenni oly irányban, hogy az elektromos telep még az év folyamán felépíttessék. Ehhez az első lépés: a nyilvános pályázatnak a meghirdetése és nincs kétségünk abban, hogy az illetékes hatóságok a közönség ohajával számolva, haladéktalanul meg fogják tenni ez irányban a szükséges lépéseket.

— **Tizenöt éves furdós** és különféle hirdett szerek voltak eredmény nélkül számos csúsz és köszvényes betegeknek, kik végre is a híres Zoltán-féle kenőcs használata által teljesen meggyógyultak. Ára 2 korona Zoltán Béla gyógyszer-tárában, Budapest, V. kerület Szabadságtér.

— **Vizsgai íráshoz** igen szép, három színű magyar kerettel, legfinomabb fehér papírra nyomtatott vizsgalapok kaphatók a „Székely-Udvarhely” kiadóhivatalában (Betegh Pál és Társai könyv- és papírárukereskedésében) 100-ankint 1 K 40 f (70 kr).

— **Olcsó pénz és helyeszközlés** címmel Bokor András árvátfalvi születésű, becsületos előéletű székely fiatal ember lapunk hirdetései között arról értesíti a közönséget, hogy városunkban jelzőforgalmi és helyeszközlő irodát nyitott. Az ügyekvé élelmes székely hirdetését ajánljuk olvasóink figyelmébe.

— **A szövés szerszámata.** E címen Thiering Oszkár két kötetes tankönyvet írt, mely a kézi és gépszövés technológiájával foglalkozik. A könyv mindama szerkezeteket és eljárásokat tárgyalja, melyekre a szövőiparosnak szüksége van. Az első kötet a kézi szövésnek van szánva, mely dacára a gépipar térfoglalásának, ma is alapját képezi a szövésnek. Az előkészítő munkálatok után szerző részletesen leírja a kézi szövőszék egyes alkotórészeit, azután a Jacquard-gépet és a műszövés körébe tartozó szövőszékeket. A második kötet a gépszövést tárgyalja, hasonló beosztással, mint az első kötet a kézi szövést. Az érdekes munka ára kötetenkint 3 K 50 fillér. Megrendelhető a „Székely-Udvarhely” kiadóhivatalában (Betegh Pál és Társai könyvkereskedése) Székelyudvarhely.

180—1905. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az udvarhelyi kir. törvényszéknek 1903. évi 4092. számú végzése következtében Dr Papp

Ferenc ügyvéd által képviselt Vágó Mihály szentmártoni lakos javára ifj Dombi Ferenc és t. abásfalvi lakosok ellen 50 K 50 f s járuléka erejéig 1903. évi aug. hó 21. n. foganatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 1230 K-ra becsült következő ingóságok, u. m.: I. Szász Pálnál széna és buza. II. Gergely Józsefnél 2 ló és széna III Dombi Mózesnél széna. IV. Szócs Andrásnál 2 ló. V. Dombi Ferencnél széna és buza nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek az oklándi kir. járásbíróóság 1904-ik évi V. 1818. számú végzése folytán 50 K 50 f hátralék és eddig összesen 43 K 30 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig Homoródabásfalván leendő eszközzésére 1905. évi május hó 11-ik napjának d. e. 10 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Oklánd, 1905. április 19-én

POLLÁK IGNÁC,

kir. bir. végrehajtó.

147. 1—3

**BÁMULATOS
OLCSÓSÁGU
KÉPES LEVELEZŐLAPOK**

melyek az ezredéves kiállítás főbb nevezetességeit, hazánk nagyobb városait, vidékeit és a történelemből vett eseményeket ábrázolják, előnyös és nagy vételnél fogva bámulatos olcsón

2 darab egy krajcár

Udvarhelymegyében csakis

Betegh Pál és Társai papírkereskedésében Székelyudvarhelyen

kapható, ahol óriási választék áll különféle művészeti tárgy- és helyi képes lapokból a n. é. közönség rendelkezésére.

**Hetenként újdonások
képes levelezőlapokban!**

167—1905. vhtói szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a székelyudvarhelyi kir. törvényszéknek 1904. évi 3952/p. számú végzése következtében Dr Pál Ernő ügyvéd által képviselt udvarhelyi zálogkölcsön intézet javára, Biró G. András és társai lakosok ellen 210 K s járuléka erejéig 1904. évi aug. hó 12-én foganatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 730 K-ra becsült következő ingóságok, u. m.: I. Biás Istvánnál 2 ökör, 1 szekér, buza és széna. II. Biró G. Andrásnál buza nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek az oklándi kir. járásbíróóság 1904-ik évi V. 8912. számú végzése folytán 210 K tőkekövetelés, ennek 1904. évi június 8-ik napjától járó 6 százalék kamatai, 1/3 százalék váltódíj és eddig összesen 96 K 70 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig Petekén alpereseknél leendő eszközzésére 1905. évi május hó 17-ik napjának d. e. 10 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Oklánd, 1905. évi április 30-án.

POLLÁK IGNÁC,

kir. bir. végrehajtó.

145.

Hirdetmény.

A fenyédi róm. kath. egyháztanács közhírré teszi, miszerint felsőbb hatósági engedély folytán a fenyédi II-ik rész, Málnavész, Gázmér-oldala, Patak ut tetején lévő róm. kath. iskola, lelkész és kántor közös tulajdonát képező mintegy 28 hold 426 négyszögölnyi legelő-erdőket nyilvános árverés utján talajostul eladja.

Az árverés napja 1905. május 21-én d. u. 2 órakor a község házában lesz. Kikiáltási ár holdanként 30, az az harminc korona.

Árverezni szándékozók a kikiáltási ár 10 százalékát az egyháztanács elnökének kezébe

tartoznak letenni. Zártajánlatot is elfogad az egyháztanács.

Árverési feltételek a fenyédi lelkészi hivatalnál bármikor megtekinthetők.

Fenyéd, 1905. május hó 5.

1—3

Fekete Imre,
lelkész.

Istakosság nincs többé!

Kívánatra bárkinek bérmentesen küldünk egy próbát a Cozaporból. Kávé, tea, étel vagy szeszes italban egyformán adható az ivó tudta nélkül.

A COZAPOR többet ér, mint a világ minden szobeszedé a tartózkodásról, mert csodálatos ellenszennese teszi az istakosnak a szeszes italt. A COZA a csodás és biztosan hat, hogy azt feleség, testvér avagy gyermek egyaránt, az ivónak tudta nélkül adhatja és az illető még csak nem is sejt, mi okozta javulását. COZA a családok ezreit békítette ki ismét, sok sok ezer férfit a szegény és becselenségtől megmentett, kik később józan polgárok és ügyes üzletemberek lettek. Temérdek fiatal embert a jó utra és szerencséséhez segített és nagyon sok embernek életét számos évvel meghosszabbította. Az intézet, mely a COZAPOR tulajdonosa, mindazoknak, kik kívánnák, egy próba-adagot és egy köszönő irással feltöltött levelet és költségmentesen küld, hogy ily bárki is meggyőződhessen biztos hatásáról. Kezeskedünk, hogy az egészségre teljesen ártalmatlan. 128

INGYEN PRÓBA 186. SZ.

Vágja ki ezen szelvényt és küldje meg ma az intézetnek, (Levelek 25 fill., lev. lapok 10 fillérrel bérmentesítendők.)

COZA INSTITUTE

(Dept. 186.)

62, Chancery Lane,
London, Anglia.

Olcsó pénz és helyeszközlés!

Székelyudvarhelyt, Kossuth Lajos utca 16. sz. a. (Betegh Pál és Társai könyvkereskedésével szemben) jelzőforgalmi irodát nyitottam és az érdeklődő közönség becses tudomására adom, hogy 4—4 és fél százalék mellett már 300-koronától kezdve olcsó kölcsönöket eszközölök.

Ugyszintén eseldek, munkások elhelyezését, valamint adás-vételeket, birtokok, erdők és bányatermek értékesítését is elvállalom.

Mérsékelt díjazás előleges megállapodás szerint, az ügyletek lebonyolítása után.

Értekezhetni naponta d. e. 8—12-ig, d. u. 2—5 óráig. Levél utján is szivesen szolgálok díjtalan felvilágosítással, megfelelő válaszbélyeg ellenében.

148

Árvátfalvi Bokor András.

Kiadó lakások. Király utca 12. és 14. sz. alatti lakások 3-3 szoba és 1-1 konyha azonnal kiadók. Lekezni lehet ugyanott. 150

Szám: 1433—905 tkvi.

Hirdetmény.

Bethlenfalva község telekkönyve birtokszabályozás következtében átalakított és ezzel egyidejűleg azokra az ingatlanokra nézve, a melyekre az 1886. XXIX. és 1889. évi XXXVIII. és az 1891. évi XVI. t. c. cikk a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1891. évi XXIX. t. c. cikkben szabályozott eljárás a telekkönyvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan foganatosított.

Ez azzal a felhívással tétetik közzé:

1. hogy mindazok, kik az 1886. XXIX. t. c. 15. és 17. §§-ai alapján — ideértve e §§-oknak az 1889. évi XXXVIII. t. c. 5 és 6. §§-aiban és az 1891. XVI. t. c. 15. §-a pontjában foglalt kiegészítéseit is, valamint az 1889. XXXVIII. t. c. 7. §-a és az 1891. XVI. t. c. 15. §. b. pontja alapján eszközölt bejegyzések vagy az 1886. XXIX. t. c. 22. §-a alapján történt törlések érvénytelenségét kimutathatják, e végből törlési keresetüket hat hónap alatt vagyis az 1905. évi október 2-ig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyújtsák be, mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után indított törlési kereset annak a harmadik személynek, a ki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett hátrányára nem szolgálhat;

2. hogy mindazok, a kik az 1886. XXIX. t. c. 16. és 18. §§-ainak eseteiben ideértve az utóbbi §-nak az 1889. XXXVIII. t. c. 5. és 6. §§-aiban foglalt kiegészítéseit is, a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánnak, írásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt vagyis 1905. évi október 2-ik napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyújtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő letelte után ellentmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog;

3. hogy mindazok, kik az 1. és 2. pontban körülírt eseteken kívül az eljárás és az ennek folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvánkönyvi jogukat bármily irányban sértve vélik, ideértve azokat is, a kik tulajdonjog áránának az 1889. XXXVIII. t. c. 16. §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják, e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényüket a

telekkönyv
1905.
mert el
idő el
a törv
nyilván
melyek
a kiki
amenn
toltak
eredet
138. 1
Ela
3—5 l
a „Ko
áron e
tulajd
142. 1
vidé
suth
épitő
irod
száza
legga
papl
50 s
leszá
sék
kat,
külö
beton
olcs
ségi
iparb
véte
n. é.
szak
elad
sokn
a ki
ugy
tábar
kített
legm
lyeg
mind
E
letek
gyüm
gosit
R
„Az
UJ VASKERESKEDÉS!

telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt vagyis 1905. évi október 2-ig bezárólag nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmulta után az említett bejegyzéseket csak a törvény rendes útján és csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azok a felek, a kik a kiküldöttnek eredeti okiratokat adtak át, hogy amennyiben azokhoz egyszerű másolatokat is csatoltak vagy ilyeneket pótlólag benyujtanak, az eredetieket a telekkönyvi hatóságnál átvehetik.

A kir. törvényszék mint tkvi hatóság.

Székelyudvarhely, 1905. évi április hó 13.

MIHÁLY,

kir. tszéki egyes bíró.

138. 1—3

Eladó háztelek. A Petőfi-utcában (Szombatfalvi-utca) 3—5 házszám alatti 2 épületes laktelk, közvetlen a „Korona vendéglő” mellett, szabad kézből örök áron eladók. Értekezhetni özv. G á l J á n o s n é tulajdonosnál Székelyudvarhely, Kossuth-utca. 142. 1—3.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű helybeli és vidéki közönséget, hogy Székelyudvarhelyen, Kossuth-utca 65. szám alatt

KELEMEN GYÖRGY

építőmester, cément-technikus, építési vállalkozó és tervező

irodát nyitottam. Tervrajzokat készítek félárban 50 százalék engedménnyel a legegyszerűbb épülettől a leggazdagabb kivitelig.

Vidéken egyházaknak templom és torony, paplak, iskola, közsézház-terv költségvetéseit az irt 50 százalék engedménnyel alól is elkészítem, azoknak leszámolását, felülvizsgálását, vezetését nagyon mérsékelt díjért vállalom el. Műcément és betonmunkákat, egyszerű fehér és színes granitterazót, valamint különleges márványterazót, hazai fehér márványból, beton csatornát, vasbeton szerkezetű hidakat, melyek olcsóbbak mint a faszervezetű hidak, különösen községi utakra ajánlható, szóval minden a műcément iparba vágó munkát készítek jótállással, feltűnő oleción.

Építőmesteri irodámat összekötöttem ház, telekvétel és eladási közvetítéssel. Különösen ajánlom a n. é. eladó és vevő közönség figyelmébe ezt, mivel szakértői képességem folytán egy a vevő mint az eladó becsületes utasításban részesül. Kiadó lakásoknál hirdetésem megkönnyíti egy a kereső, mint a kiadó utánjárását. Fentiekre vonatkozó hirdetésem, egy jelen hirdetés célra felhasznált állandó rovafában, mint lakásom előtt, Kossuth-utca 65. sz. alatt kitett táblán a n. é. közönség szolgálatára áll.

Minden fentemlített ügyben a díjazás a lehető legmérsékeltébb, levélbeli megkeresésre, ha válaszbélyeg mellékeltetik, azonnal válaszolok. Értekezhetni mindennap déli 12 órától 1-ig, este 7 órától 9-ig.

APRÓ HIRDETÉSEK

Eladó szabadkézből Kossuth-utca 85. sz. a. 830 négyszögöl telek a rajta levő épületekkel. Utcai vonal 36 méter 90 cm. Hátsó udvarral, gyümölcsös kerttel, határa a Küküllő folyó. Felvilágosítás irodámban.

A homoródi járás főszolgabírójától.

Szám: 889—905. ki.

Hirdetmény.

Alulírott főszolgabíró közhírré teszi, hogy **Oklánd községben a hetivásár f. é. május 18-án** be fog állítani.

Midőn a heti vásárra járó iparosokat, valamint a mezőgazdákat erről ez uton is értesítem, egyszersmind felkérem, hogy áruikkal, illetve terményeikkel a heti vásáron minél számosabban megjelenni sziveskedjenek — már saját érdekükben is.

E vásár beállítása az oklándi járás gazdaközönségének már régen hangoztatott ohaja tekintetbe véve azt, hogy Oklánd község intelligens közönsége, mely a terményeket a piacról kénytelen beszerezni, nagyon felszaporodott, de meg a hivatalok mellett két pénzintézet is nagy forgalmat biztosít, bizton hiszem, hogy e hetivásár sikerülni fog s így a mai gazdasági válságos helyzetben e vidéknek anyagi és gazdasági érdekeit tekintve, valóságos megváltója leend.

Homoródoklánd, 1905. április hó 15.

141. 2—3

SZABADY, főszolgabíró

Eladó belsőségek. Székelyudvarhelyen, a Soly-mossy-utcában, több belsőség eladó, esetleg hosszabb időre bérletbe — taksára — kiadó. Értekezhetni dr Solymossy Lajos tulajdonossal. 3-2

Gyarmathy István épület és butor asztalos

Székelyudvarhely, Kossuth-utca 40. sz. alatt elvállal és pontosan teljesít minden e szakba tartozó munkákat. — Mindenféle alkalmakra készít csinos

ajándék- és emléktárgyakat a legújabb rajzok és minták szerint, jótállás mellett. — Jelszava: **szolid munka, jutányos ár és pontosság!**

HERMANN GYÖRGY

FESTŐ ÉS ARANYOZÓ SZÉKELYUDVARHELYEN KOSSUTH-UTCA 16. SZÁM ALATT

Ajánlom magamat a műfestészet többféle ágában u. m. templom, arckép és díszemléklapok, valamint címtáblák festésére. Fővállalok új templomi berendezéseket régi oltárokat, szószékeket stb. kiújítok, festek és aranyozok, legszebb kivitelben és jutányos árban. Továbbá műkedvelő ifjaknak, kik a festészetben bevezető utmutatást óhajtanak nyerni, oktatást adok óránként egy korona díjért.

FIGYELEM!

A késmárki gyár bejegyzett védjegye

VALÓDI SZÉPESSÉGI VÉD-JEGY ECHT ZIPSER

— Megbízható — legjobb minőségű hírneves valódi szépeességű

lennvaszon és damasztáru

minden nagyobb üzletben kapható. Késmárki gyártmány csak az, mely ezen védjeggyel van ellátva.

Hazai ipar! 6-10

KISS

szerencséje

NAGY!

Ki még eddig soha szerencsekísérletet nem tett az osztálysorsjátékkal, vegyen egy szerencsesorsjegyet KISS bankházában, mert

KISS szerencséje NAGY!

Kinek még eddig az osztálysorsjátékban eredménye nem volt, tegyen kísérletet KISS bankházában, mert

KISS szerencséje NAGY!

Több ezer fél nyert a lefolyt sorsjátékokban nagyobb nyereményeket KISS bankházában. Az eddigi huzásoknál szerencsénk volt már

Háromszor a jutalmat

600.000 koronát = 1.800.000

és egy nagy nyereményt

400.000 koronát = 400.000

Összesen 4 sorsjegyre **2.200.000**

koronát t. vevőinknek kifizetni.

Minden egyes huzás után közzéteszszük a legnagyobb budapesti hírlapokban a nálunk nyert sorsjegyek jegyzékét, úgy hogy mindenki meggyőződhetik, miszerint t. vevőinknek különösen kedvez a szerencse. Kihuzott nyeremények azonnal kifizettetnek. — Kísérlelje meg szerencsését KISS bankházában, mert

KISS szerencséje NAGY!

A XVI. sorsjáték I. osztályának huzása folyó évi május hó 25. és 26-án lesz.

Az I. oszt. sorsjegyek árai: Egy nyolcad 1 K 50 f. Egy negyed 3 K. Egy fél 6 K. Egy egész 12 K.

Kiss Károly és Tsa

a m. kir. szab. oszt.-sorsjáték főelárusító helye.

Budapest, VII. ker, Erzsébet-körut 19 sz.

KISS-féle sorsjegyek kaphatók.

Rösler és Gábor vaskereskedése

„Az arany patkóhoz”

Székelyudvar helyen

UJ VASKERESKEDÉS!

Van szerencsénk a nagyérdemű közönségnek szives tudomására hozni, hogy e napokban Székelykeresztúron, a Kossuth-terén fióközletet nyitottunk.

Ajánljuk jól berendezett vasüzletünkben kapható styriai acélvassal és kőrifagerendelyel ellátott miskolci váltókéinket jótállás mellett; mindenféle ekerészeket, legjobb faju acélkapát, kaszát, ásót, lapátot, csákányt, fejszét, 2, 3 és 5 águ acél villát, mindenféle ajtó-, ablak- és butorvasalásokat, acél szerzőszámokat, brassói portlandcémentet, Hunyadi-vasat, sodrony és kovácsolt szeget, csavarokat stb. minden e szakmába vágó vasárúkat legelőnyösebb árban és figyelmes kiszolgálás mellett.

Végül felhívjuk a tisztelt közönség figyelmét az első rangú gyárakból nagy választékban beszerzett többféle legjobb szerkezetű varrógépraktárukra, melyek felelősség mellett igen előnyös árban, esetleg részletfizetésre is kaphatók.

A n. é. közönség becses bizalmába ajánlva magunkat s jóindulatu szives pártfogását kérve, kiváló tisztelettel

Rösler és Gábor Székelyudvarhely

fióközlet Székelykeresztúron.

SZENKOVITS JÁNOS UTÓDA

férfi és női divat-áruháza

Székelyudvarhely, Batthyányi-tér 4. sz.

Uti bördők a legnagyobb választékban.

Ajánlja dusan felszerelt áruraktárát férfi és női ruhaszövetekben a legolcsóbtól a legfinomabbig, mindennemű ruházati cikkekben. Kész férfi és iskolás gyermekruhákban.

Férfi és női diszkalapok, cipők és nagy választék fehérneműekben, kitűnő hazai gyártmányu vásznakban, asztalneműekben és butortakarókban, futószőnyegekben, nagy szőnyegekben.

Összes ruhadiszek, nap- és esőernyőkben nagy választék.

Szabó- és kárpitos kellékekben, bluzok és alsószoknyákban állandó nagy raktár.

Legolesőbb árak!

Szappanok, illatszerek, fog- és ruhaképek

Gyertyánffy J. fiai vasnagykereskedésében Székelyudvarhelyen
Gróf Roon-féle lábatlani Cementgyár állandó nagy raktára páratlan jó minőségű román és portland cementből zsákok és hordókban legolcsóbb árakban.

Burszán Sándorné

vasaló- és ruhatisztító-intézete

Székelyudvarhelyt, Bem-utca 17. szám alatt

a legpontosabban és olcsó árak mellett teljesít minden e 135 szakmába tartozó munkát. 3-6

Egy kék színű férfi felöltő

elveszett az oláhfalvi uton, a becsületes megtaláló, ha átadja e lap kiadóhivatalába, jutalomban részesül.

Templomépítés.

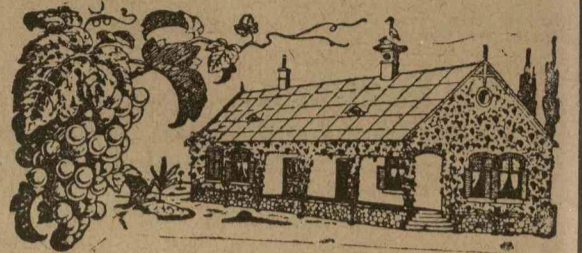
A magyaros ev. ref. egyházközség templom- és toronyépítésre szóló árlejtését *folyó évi május 28-án (vasárnap) d. u. 2 órakor* kezdődőleg tartja meg. Előirányzat: **7252 K 44 f.** Bánatpénz 10 százalékos. Költségvetés, tervrajz és feltételek az egyházközség előjáróságánál megtekinthetők. 146. 1-3

Ev. ref. presbyterium.

Ernst György CUKRÁSZDÁJA ÉS KÁVÉHÁZA

Székelyudvarhelyen, Batthyány-tér 5. szám alatt.

Mindennap kitünő fagyaltok, friss torták, izletes cukrász-sütemények, jeges és tejes kávé kapható.

Szőlőlugast

Ültessünk minden ház mellé és kertjeinkben föld- és homoktalajon.

A szőlő hazánkban mindenütt megterep s nincsen oly ház, melynek fala mellett a legcélszerűbb gondozással felnevelhető nem volna. Ezenkívül más épületeknek, kerteknek, kerítéseknek stb. a legremekesebb dísz, a nélkül, hogy legkevesebb helyet is elfoglalna az egyébre használható részekből. Ez a legbádatosabb gyümölcs, mert minden évben terem.

Erre azonban nem minden szőlőfaj alkalmas (bár mindkuszó természetű), mert nagyobb része ha megőrzi, termést nem hoz, ezért sokan nem értek el kellő eredményt eddig. Hol lugsznak alkalmas fajokat ültettek, azok bőven ellátják házukat az egész szőlőérés idején a legkínzóbb muskotály és más édes szőlőkkel.

A fajok ismertetésére vonatkozó színes fénynyomtatott katalógus bárkinek ingyen és bérmentve küldetik meg, a ki címét egy levelezőlapon tudatja. Borfajú szőlőültvények is még nagy mennyiségben kaphatók leszállított árakon. Borok családi fogyasztásra 50 l. és feljebb olcsó árban és „Delaware” sima, ültetéshez és ebből borminta.

ERMELLÉKI ELSŐ SZŐLŐÜLTVÁNYTELEP
 Nagy-Kágya, Biharmegye.

Schicht-szappan

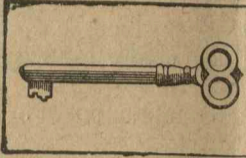
„szarvas”

vagy

„kulcs”

Jegygyel

legjobb, legkiadósabb s ennél is legolcsóbb szappan. — Minden káros alkatrészektől mentes

Mindenütt kapható!

!! Bevásárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy minden darab szappan a „Schicht” névvel és a fenti védjegyek egyikével legyen ellátva. !!

Névjegyek, eljegyzési- és esküvőkártyák, meghívók, valamint mindenféle nyomtatványok a legjutányosabb áron és gyorsan készülnek *** **

Beleg Pál

és Társai

könyvnyomdájában
 Sz.-Udvarhelyt,
 Kossuth-utca 15. sz.

Legjobb
 szépitőszert!
 Hölgyek
 részére
 nélkülözhe-
 tetlen!

A női szépség

elérésére, tökéletesítésére és fentartására

legkínzóbb és legbiztosabb a vegytisztító, sem higanyt, sem ólomot nem tartalmazó, teljesen ártalmatlan, minden gyógyszer-tárban, drogériában és illatszerkereskedésben kapható

Földes
 Margit Crème

Ezen világhírű arckenőves eltávolító szeplőt, májfoltot, pattanást, miteszert és más minden bőrbajot, sőt ráncokat, himlőhelyeket is az arcot fehérré, simává és üdév varázsolja.

Ára: kis tégely 1 kor., nagy 2 k. Margit hölgypor (3-féle színben) 1-20 k., Margit-szappan 70 fill. Margit fogpép (Zahn-pasta) 1 kor. Margit-aróviz 1 kor. Postán utányvétellel vagy a pénz előzetes beküldése után küldi a készítő: FÖLDES KELEMEN gyógyszerész, Arad. Főraktár: Székelyudvarhelyt

Koncz Ármin, Solymossy János gyógyszerésztárban. 8-5 68

Csodás,
 gyors és
 biztos hatású
 Törv. védve.
 Óvakodjunk
 utánzatoktól!

KÉRJEN

csak

Seller és Kary-féle

EREDIN

legjobb tisztítószert minden lábbelihez, fekete és sárga színben. Különösen ajánlható boxcalf, oscarria, chevreaux és lakkeipőhöz. Bécs, XI II

ALKALOM FONOGRAF ÉS GRAMOFON VÉTELRE

Helyszüke miatt fonográf és gramofon tetemesen leszállított áron eladó Betegh Pál és Társai könyv- és papírüzletében Székelyudvarhelyen.

A Málnási Mária Forrás

székelyföldi elsőrangú természetes alkalikus sós savanyúvíz. Számos hírneves orvos által javalva: a torok, gége, légesőheveny és idült hurutjainál, a tüdőtuberculosis minden stádiumában, a gyomor és bélhuzam hurotos bántalmainál. A külföldi seltersi, gleichenbergi és emsi vizeket jóval fölülmulja. Főraktár

Gergely János utóda Tamás Balázs
 fűszerkereskedőnél Székelyudvarhelyt

hol a legjobb minőségű aradi lisztek, gazdasági, konyhakerti és virágmagvak, valamint kávé, rizs, gyertya, petrolium, szappan és egyéb házi szükségletek legolcsóbb beszerzési forrása. 67 5-6

KÖNYVNYOMTATÓ- ÉS KÖNYVKÖTŐ-INTÉZET

Verseny kizáró olcsó árban elfogad és szakszerű, izléses kivitelben készít el mindennemű

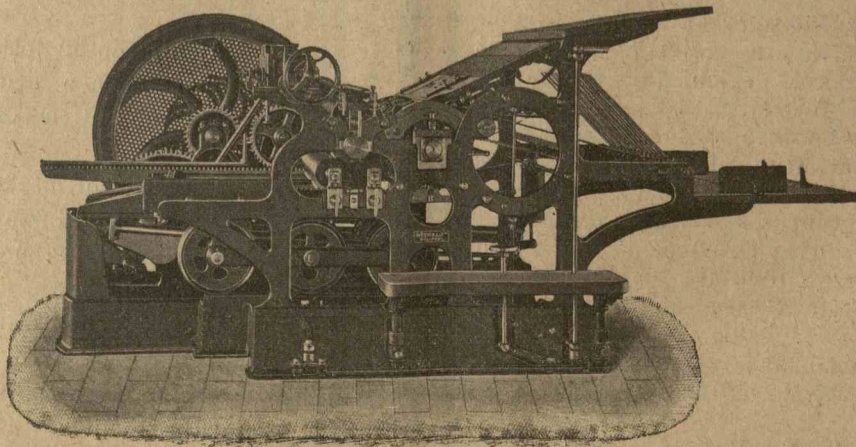
nyomtatványt és könyvkötői munkát

Költségvetés ingyen és bérmentve!

Egyleteknek és könyvtáraknak különösen mérsékelt árszabás! Egyházi, iskolai, szolgabiroi, községi, körjegyzői, ügyvédi, végrehajtói nyomtatványok áruházára

A Székelyföld legnagyobb és legolcsóbb nyomtatvány-raktára.

BETEGH PÁL ÉS TÁRSAI

KÖNYV-, ZENEMŰ- ÉS PAPIRKERESKEDÉS

Folyóiratok, hírlapok, irodalmi művek eredeti áron, költségfel-számítás nélkül megrendelhetők.

Zeneművek papír-, író- és rajzszerkek

nagy választékban és olcsó árban!

Teljes könyvtár- és irodaberen-dezések mérsékelt árak mellett. Szakszerű, kifogástalan kivitel!

SZÉKELY-UDVARHELY

c. legelterjedtebb független lap szerkesztőse és kiadóhivatala.